

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

DIN REPUBLICA MOLDOVA

*Anexa nr.3
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.6/6 din 03.07.2015*

CURRICULUM

la disciplina

DREPT CIVIL

(asistenți judiciari și grefieri)

AUTOR:

Oxana Robu,
 judecător al Curții de Apel, mun. Chișinău,
 doctor în drept, formator INJ

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU 2015

I. PRELIMINARII

Disciplina „Dreptul civil” constituie punctul de plecare pentru studiul Dreptului privat, dar totodată constituie și punctul obligator de trecere pentru studiul Dreptului, în general, în toată complexitatea acestuia, cu toate ramurile și disciplinele lui, în eternă multiplicare și variate transformări.

Studiul Dreptului civil, în deosebi, a instituțiilor „părții generale” și a „părții speciale”, are un rol deosebit, ce se învederează mai cu seamă în formarea unui sistem de gândire specific, de logică juridică, în temeiul căreia să se poată orienta în găsirea unor soluții, chiar pentru problemele în privința cărora nu există dispoziții legale, anume prevăzute pentru cadrul respectiv, fiindcă pe de o parte legea materială (Codul civil) dispune că drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, iar pe de altă parte legea procesuală (Codul de procedură civilă) dispune că nici unei persoane nu i se poate refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare. Studiul dat are ca obiect de reglementare instrumentele juridice prin intermediul cărora se realizează, de regulă, circulația bunurilor, folosința și conservarea lor ori crearea de valori.

Studierea acestei discipline va contribui totodată la însușirea de către asistenții judiciari și grefieri a conceptului și semnificației juridice a diferitor categorii ce țin de contractele speciale, precum și de rezultatele creației intelectuale; corelației dintre regimul juridic special al contractelor civile și teoria generală a obligațiilor civile; contractelor civile speciale ce au ca obiect transmiterea dreptului de proprietate, folosința și conservarea bunurilor, crearea de valori ori prestarea de servicii; regimului juridic specific obiectelor proprietății intelectuale; răspunderii civile delictuale, ce formează mecanismul juridic de protecție a drepturilor subiective absolute și înlăturare a consecințelor negative patrimoniale și nepatrimoniale ale faptei ilicite; normelor ce reglementează transmisiunea patrimoniului pentru cauză de moarte.

În acest sens disciplina de studiu „Drept civil” oferă asistenților judiciari și grefierilor mijloacele intelectuale necesare și anume principii generale juridice, precum și mijloace de logică juridică în acest scop.

Curriculum la disciplina „Drept civil” este elaborat în concordanță cu planul de învățământ pentru formarea inițială a asistenților judiciari și grefierilor, coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Departamentul de Administrare Judecătorească. Structura tehnică a materiei ce face parte din această disciplină, este în mare parte dependentă de structura tehnică a reglementărilor din Codul civil. Cuprinsul reglementărilor din Codul civil, dar și din legile speciale determină în mare parte și scopul acestei discipline, care constă în efectuarea unei cercetări științifice a reglementărilor cuprinse în instituțiile părții generale a dreptului civil, cât și speciale printre care evidențiem: actul juridic civil, termenele în dreptul civil, reprezentarea, răspunderea civilă, contractele translativ de proprietate, succesiunea.

Structural curriculum la disciplina „Drept civil” cuprinde opt componente obligatorii după cum urmează: **PRELIMINARII, COMPETENTE, OBIECTIVE GENERALE, ADMINISTRAREA DISCIPLINEI, TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR, UNITĂȚI TEMATICE, EVALUAREA și BIBLIOGRAFIA SELECTIVĂ.**

Structurat de o așa manieră, curriculum la disciplina „Drept civil” va permite asistenților judiciari și grefierilor însușirea eficientă a întregii materii ce face parte din această disciplină.

Formarea inițială a asistenților judiciari și grefierilor constituie garanția desfășurării eficiente a procesului de judecată, sprijinul în activitatea magistraților și buna funcționare a instanțelor de judecată.

Astfel, curriculumul la disciplina *Drept Civil* reprezintă un material metodicodidactic ce determină competențele profesionale necesare în desfășurarea activității în cadrul instanțelor de judecată, altor organe de ocrotire a drepturilor.

II. COMPETENȚE

Cursul de drept civil constituie punctul de plecare pentru studiul tuturor celorlalte părți componente ale dreptului privat, precum drepturile reale principale, teoria generală a obligațiilor, contractele speciale, moștenirea și va dezvolta competențele de aplicare a normelor juridice ce reglementează raporturile juridice civile cuprinse în cadrul părții generale a dreptului civil, a drepturilor reale, a teoriei generale a obligațiilor și a contractelor speciale, în aceeași măsură va forma abilități de analiză și de soluționare a unor probleme juridice contradictorii ce vor apărea în legătură cu exercitarea drepturilor subiective civile și aplicarea instituțiilor de Drept civil.

În acest sens, audienții ce vor studia disciplina „Drept civil”, vor obține aptitudini de a înțelege și însuși în profunzime toate celelalte instituții ce fac parte din marea disciplină intitulată „Drept civil”.

Studierea acestei discipline va permite viitorilor specialiști, care vor activa în funcția de asistenți și greșieri să cunoască esența principalelor instituții ale dreptului civil, să interpreteze normele juridice civile ce reglementează raporturile juridice civile, să aplice cunoștințele teoretice la situațiile din practica judiciară, să-și asume responsabilitatea față de consecințele erorilor determinate de aplicarea incorectă a legii, să redacteze hotărâri judecătorești, în care audientul să argumenteze darea unei soluții juridice pentru o anumită stare de fapt. Cunoștințele obținute în cadrul studiului disciplinei „Drept civil” sunt indispensabile celor care urmează să îmbrățișeze nobila profesie de judecător sau procuror, or, ramura dreptului civil este una fundamentală în sistemul de drept contemporan și constituie piatra de temelie a dreptului privat.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La nivel de cunoaștere și înțelegere

- să determine legătura reciprocă dintre „partea generală” și „partea specială” a Dreptului civil;
- să posede cunoștințe teoretice privind normele și instituțiile din cadrul teoriei generale a obligațiilor;
- să definească conceptele fundamentale ale Dreptului civil (toate subiectele raportului juridic civil sunt presupuse a fi de bună-credință, până la proba contrară, contractele trebuie să fie respectate (pacta sunt servanda), nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică cu dreapta și prealabila despăgubire));
- să stabilească rolul dreptului civil în cadrul dreptului privat;
- să determine corelația dintre doctrina dreptului civil și practica judiciară;
- să determine grupele de contracte civile speciale;
- să delimiteze fiecare contract special de alte contracte civile;

La nivel de aplicare

- să identifice particularitățile aplicării legii civile în timp, spațiu și asupra persoanelor;
- să interpreteze normele juridice civile ce reglementează raporturile juridice civile;
- să clasifice situațiile aplicabile, normele dreptului civil la soluționarea altor raporturi juridice decât cele civile;
- să aplice noile instituții ale Dreptului civil în contextul apariției și dezvoltării lor istorice și în concordanță cu reformele judiciare;
- să aplice cunoștințele teoretice la situațiile din practica judiciară;
- să clasifice contractele civile speciale;
- să evidențieze particularitățile fiecărui contract civil special;
- să poată rezolva în activitatea practică probleme reale în baza cunoștințelor acumulate la lecțiile practice în cadrul rezolvării spețelor selectate din practica judiciară națională;

La nivel de integrare

- să stabilească corelația între doctrina și practica dreptului civil;
- să elaboreze propuneri de *lege ferenda*;
- să-și asume responsabilitatea față de consecințele erorilor determinate de aplicarea incorectă a legii;
- să-și perfecționeze continuu capacitatea de a putea opera cu prezumțiile întărite în legislația civilă;
- să evidențieze contradicțiile dintre norme în cadrul unui act normativ, precum și între norme cuprinse între diverse acte normative;
- să stabilească corelația dintre partea generală și specială a Dreptului civil;
- să evalueze normele noului Cod civil;
- să deducă problemele, coliziile normelor de drept;
- să propună soluții în caz de colizie a normelor de drept;
- să propună proiecte de norme noi, care ar urma să fie incluse în noul Cod civil.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
DREPT CIVIL	<i>Oxana Robu</i>	2015	28	8	20	Teste pentru evaluarea cunoștințelor

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Actul juridic civil	2	4
2.	Termenele în dreptul civil. Termenele de prescripție.	1	3
3.	Noțiunea și clasificarea reprezentării.	1	3
4.	Răspunderea civilă.	1	3
5.	Contracte translativ de proprietate.	2	4
6.	Moștenirea.	1	3
TOTAL		8	20

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Actul juridic civil		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Repere de conținut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Privire generală asupra actului juridic civil. 2. Condițiile de valabilitate a actului juridic civil prevăzute în Codul civil. Analiza condițiilor de valabilitate prin prisma practicii judiciare: <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a încheia actul juridic civil; - Consimțământul. Voința juridică – formarea ei. Principiile voinței juridice. Viciile de consimțământ; <ul style="list-style-type: none"> - Obiectul actului juridic civil. Condiții de valabilitate; - Cauza actului juridic civil; - Forma actului juridic civil. Forma verbală. Forma tacită. Forma scrisă (forma simplă scrisă și forma autentică). Înregistrarea actelor juridice civile. Efectele nerespectării formei actului juridic civil. 3. Modalitățile actului juridic civil. Termenul, sarcina și condiția ca modalități ale actului juridic civil. 4. Efectele actului juridic civil. Principiul forței obligatorii a actului juridic. Principiul irevocabilității actului juridic civil. Principiul relativității actului juridic civil. 5. Nulitatea actului juridic civil. Nulitatea absolută și nulitatea relativă. Analiza practicii judiciare privind efectele nulității actului juridic civil. 6. Jurisprudența CEDO împotriva Moldovei referitor la nulitatea actului juridic, prin prisma art.6 CEDO. 7. Jurisprudența instanțelor judecătorești cu privire la nulitatea actului juridic civil. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>a) În cadrul orelor practice audienții necesită sa cunoască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiția actului juridic civil; - modalitățile actului juridic civil; - condițiile de valabilitate a actului juridic civil; - viciile consimțământului la încheierea actului juridic; - tipurile de nulitate a actului juridic civil și efectele acestora. <p>b) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să aibă abilități de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - distinge acțiunile de evenimente; - compare termenul de act juridic civil cu termenii convenție, contract, tranzacție; - distinge condițiile de fond de condițiile de formă ale actului juridic; - clasifica actul juridic civil după criteriile cunoscute; - compara eroarea cu dolul ca vicii de consimțământ la 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegerea cu aplicarea discuției și metodei socratice.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu în grup Deybateri</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale. Elaborarea unui eseu structurat cu privire la jurisprudența</p>

<p>încheierea actului juridic;</p> <ul style="list-style-type: none"> - determina corelația dintre condițiile de valabilitate prevăzute în Codul civil și cele prevăzute în alte acte normative; - compara cauza actului juridic cu motivul acestuia; - distinge efectele nerespectării formei simple scrise de efectele nerespectării formei notariale a actului juridic civil; - distinge temeiurile ce duc la nulitatea absolută de temeiurile ce duc la nulitatea relativă. <p>c) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recomanda soluții pentru persoana care a încheiat actul juridic fără respectarea: a) formei autentice; b) fără a fi înregistrat în modul stabilit; - întocmi cereri sau acte judiciare în care să se motiveze că actul juridic este afectat de nulitate relativă sau nulitate absolută; - selecta probele care demonstrează valabilitatea actului juridic încheiat fără respectarea formei stabilite de lege (pe baza unei spețe); - formula soluții pentru spețele prezentate; nulitatea actului juridic: a) afectat de eroare; b) încheiat prin dol; c) încheiat prin violență; d) încheiat cu o persoană fără capacitate juridică; e) încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți cu cealaltă parte; f) încheiat de o persoană insolubilă în termen de cel mult 3 ani pînă la data intentării procesului de insolabilitate; g) încheiat de o societate pe acțiuni fără acordul organului ierarhic superior (consiliu, adunare generală). 		<p>CEDO împotriva Moldovei referitor la nulitatea actului juridic prin prisma art.6 CEDO.</p>
<p>Tema 2. Termenele în dreptul civil. Termenele de prescripție</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Repere de conținut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Caracteristica generală a termenelor în dreptul civil. 2. Termenele de prescripție extinctivă. 3. Noțiunea și însemnătatea termenelor de prescripție extinctivă. Domeniul de aplicare a prescripției extinctive. Cererile cărora nu li se aplică prescripția. 4. Începutul curgerii termenelor de prescripție. Suspendarea cursului prescripției. 5. Întreruperea cursului prescripției. Repunerea în termenul de prescripție. 6. Cazurile CEDO referitor la prescripția extinctivă. 7. Jurisprudența instanțelor judecătorești naționale privind aplicarea normelor prescripției extinctivă. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Calcularea termenelor. 2. Termenele de prescripție extinctivă- începutul curgerii termenelor de prescripție, suspendarea cursului prescripției, întreruperea cursului prescripției și repunerea în termenul de 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere prin demonstrație și studiu caz</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu în grup de cercetare- termenele de prescripție. Rezolvarea în grup a spețelor -</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice, brainstormingul.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu individual de cercetare -</p>

<p>prescripție. 3.Cazurile CEDO referitor la prescripția extinctivă. 4.Jurisprudența instanțelor judecătorești naționale privind aplicarea normelor prescripției extinctivă.</p> <p>a) În cadrul orelor practice asistentul judiciar și greșierul trebuie sa cunoască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiția de termen și termen de prescripție extinctivă; - regula ce guvernează începutul curgerii termenelor de prescripție și excepțiile de la această regulă; - regulile de calculare a termenelor. <p>b) Asistentul judiciar și greșierul să aibă abilități de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - clasifica termenele după criteriile cunoscute; - compara termenul de prescripție extinctivă cu: a) termenul de existență a drepturilor civile; b) termenul de garanție; c) termenul de înaintare a pretențiilor; - calcula termenele de prescripție extinctivă aplicând regulile suspendării și întreruperii termenului. <p>c) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind suspendarea și întreruperea curgerii termenului de prescripție extinctivă; - argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind repunerea în termen a persoanei care nu și-a exercitat dreptul în termenul stabilit; - recomanda (selecta) probele care demonstrează prescrierea dreptului, suspendarea sau întreruperea curgerii termenului de exercitare a dreptului. 	<p>Calcularea termenelor. Dezbateri - jurisprudența națională privind aplicarea prescripției extinctive</p>	<p>importanța instituției prescripției extinctive în dreptul civil</p>
<p>Tema 3.Noțiunea și clasificarea reprezentării.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Repere de conținut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Noțiunea de reprezentare. Domeniul de aplicare a instituției de reprezentare. Categoriile de reprezentare. Împuternicirile reprezentantului. 2.Procura. Forma și termenul de acțiune a procurii. Transmiterea procurii (procura de substituie). 3. Încetarea procurii. Efectele încetării procurii. 4.Activitatea din numele altei persoane fără împuterniciri. 5.Procura comercială. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Felurile reprezentării. 2.Împuterniciri de reprezentare. 3.Durata împuternicirilor. 4.Termenul procurii. 5.Jurisprudența instanțelor judecătorești naționale privind reprezentarea. <p>a) În cadrul orelor practice asistentul judiciar și</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere prin demonstrație și studiu caz</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu în grup de cercetare</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura unor surse bibliografice, brainstormingul</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu individual de cercetare</p>

<p>grefierul trebuie sa cunoască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiția de reprezentare; - regulile de încheiere și eliberare a procurilor; - cazurile de modificare sau retragere a împuternicirilor; <p>a) Asistentul judiciar și grefierul să aibă abilități de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - clasifica procurile; - determina cazurile de încetare a procurii. <p>b) Asistentul judiciar și grefierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind reprezentarea; - argumenta, pe baza unei spețe, aplicarea dispozițiilor legale privind încheierea actului juridic fără împuterniciri; 		
<p>Tema 4. Răspunderea civilă</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Repere de conținut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Caracteristica generală a răspunderii civile. 2. Răspunderea civilă contractuală. 3. Răspunderea civilă delictuală. 4. Cauzele care exclud răspunderea civilă. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definiția răspunderii juridice și a răspunderii civile; 2. Formele răspunderii civile. 3. Principiile și funcțiile răspunderii civile; 4. Caracteristica condițiilor (elementelor constitutive) ale răspunderii civile; 5. Formele răspunderii delictuale. 6. Răspunderea civilă de alte forme de răspundere juridică. 7. Răspunderea civilă contractuală și răspunderea civilă delictuală (problema cvasi delictelor și cvasi-contractelor). 8. Conținutul răspunderii civile delictuale și răspunderii civile contractuale. 9. Prejudiciul moral și prejudiciul material. 10. Problema cumulului celor două forme ale răspunderii civile. Răspunderea solidară de răspunderea pe cote – părți a codebitorilor. <p>a) În cadrul orelor practice asistentul judiciar și grefierul trebuie să cunoască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiția răspunderii juridice și a răspunderii civile; - formele răspunderii civile; - să caracterizeze principiile și funcțiile răspunderii civile; - caracteristica condițiilor (elementelor constitutive) ale răspunderii civile; - formele răspunderii delictuale. <p>b) Asistentul judiciar și grefierul trebuie să aibă abilități de a:</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere prin asalt de idei și demonstrație.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Seminar. Jocul de rol. Rezolvare de probleme în perechi.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Lectura problematizată</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Eseu structurat-răspunderea : instituție fundamentală a dreptului civil</p>

<ul style="list-style-type: none"> - deosebi răspunderea civilă de alte forme de răspundere juridică; - deosebi răspundere civilă contractuală de răspunderea civilă delictuală (problema cvasi delictelor și cvasi-contractelor); - determina conținutul răspunderii civile delictuale și răspunderii civile contractuale; - deosebi prejudiciul moral de prejudiciul material; - analiza problema cumulului celor două forme ale răspunderii civile; - deosebi răspunderea solidară de răspunderea pe cote – părți a codebitorilor. <p>c) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - întocmi hotărâri judiciare cu privire la respingerea acțiunii de încasare a prejudiciului pentru cauze care exclud răspunderea civilă; - întocmi hotărâri judecătorești cu privire la admiterea acțiunii de încasare a prejudiciului moral și a prejudiciului material; - a consulta persoana cu privire la cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile (legitima apărare, starea de necesitate etc.) sau care exclud răspunderea civilă (forța majoră, cazul fortuit). 		
<p><i>Tema 5. Contracte translativ de proprietate. Contractul de vânzare-cumpărare. Varietăți ale contractului de vânzare-cumpărare. Contractul de donație. Contractul de schimb. Contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață. Contractul de rentă.</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>Repere de conținut:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Caracteristica contractelor translativ de proprietate. 2. Particularitățile contractului de vânzare-cumpărare, vânzarea-cumpărarea bunurilor imobile, vânzarea-cumpărarea cu pact de răscumpărare, vânzarea la licitație. 3. Particularitățile contractului de donație. Revocarea donației. 4. Particularitățile contractului de schimb. 5. Particularitățile contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață. 6. Particularitățile contractului de rentă. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea, caracterele juridice, elementele și conținutul contractului de vânzare-cumpărare, donație, schimb, de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rentă; 2. Varietățile contractului de vânzare-cumpărare; 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p style="text-align: center;">Prelegere prin metoda socratică și discuție interactivă</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p style="text-align: center;">Studiu individual de cercetare.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p>

<p>3. Efectele neexecutării corespunzătoare a clauzelor contractuale;</p> <p>4. Cazurile de încetare a contractelor, inclusiv cazurile de revocare a donației.</p> <p>5. Deosebiri și asemănări dintre contractul de vânzare-cumpărare, schimb, donație, înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, contractului de rentă;</p> <p>6. Particularitățile contractului de vânzare-cumpărare cu amănuntul, contractului de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile, contractului de vânzare-cumpărare a întreprinderii ca un complex patrimonial, contractului de vânzare-cumpărare la bursele de mărfuri, contractului de vânzare-cumpărare la licitație, contractului de vânzare-cumpărare cu pact de răscumpărare;</p> <p>7. Reglementările legale aplicabile contractelor la general și, în speță, fiecărui tip de contract translativ de proprietate.</p> <p>a) În cadrul orelor practice asistentul judiciar și greșierul trebuie să cunoască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiunea, caracterele juridice, elementele și conținutul contractului de vânzare-cumpărare, donație, schimb, de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rentă; - varietățile contractului de vânzare-cumpărare; - efectele neexecutării corespunzătoare a clauzelor contractuale; - cazurile de încetare a contractelor, inclusiv cazurile de revocare a donației. <p>b) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să aibă abilități de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sintetiza deosebirile și asemănările dintre contractul de vânzare-cumpărare, schimb, donație, înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață; - evidenția particularitățile contractului de vânzare-cumpărare cu amănuntul, contractului de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile, contractului de vânzare-cumpărare a întreprinderii ca un complex patrimonial, contractului de vânzare-cumpărare la bursele de mărfuri, contractului de vânzare-cumpărare la licitație, contractului de vânzare-cumpărare cu pact de răscumpărare; - identifica reglementările legale aplicabile contractelor la general și, în speță, fiecărui tip de contract translativ de proprietate; - aplica corespunzător legislația la soluționarea cazurilor practice privind contractele translative de proprietate. <p>c) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătui proiecte de contracte de vânzare-cumpărare, schimb, donație, înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață; 	<p>Studiu de caz. Simularea unui proces de judecată.</p>	<p>Discuții asupra particularităților contractelor translative de proprietate</p>
--	--	---

- selecta probleme ce au ca efect nulitatea contractelor:		
Tema 6. Moștenirea		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Repere de conținut:</p> <p>1.Noțiunea și felurile succesiunii. Caracteresle juridice ale succesiunii.</p> <p>2.Elementele raportului succesoral. Moștenitorii. Capacitatea succesorală. Comorienții.Nedemnitatea succesorală. Masa succesorală.</p> <p>3.Deschiderea succesiunii. Importanța deschiderii succesiunii. Data și locul deschiderii succesiunii.</p> <p>4.Sucesiunea legală. Principiile care guvernează succesiunea legală. Clasele de moștenitori legali. Reprezentarea succesorală.</p> <p>5.Sucesiunea testamentară. Noțiunea testamentului și caracteresle lui juridice. Forma testamentului. Testamentele echivalate cu cele autentificate notarial. Dezmoștenirea. Reserva succesorală. Legatul. Revocarea și modificarea testamentului.Executarea estamentului. Nulitatea testamentului.</p> <p>6.Acceptarea și renunțarea la succesiune. Ordinea și termenul de acceptare a moștenirii. Prelungirea termenului de acceptare a moștenirii. Acceptarea formală și de facto. Renunțarea cu indicarea persoanei în folosul căreia se renunță și fără așa o mențiune.</p> <p>7.Împărțirea moștenirii și perfectarea drepturilor succesorale. Partajul masei succesorale. Lichidarea pasivului succesoral.</p> <p>8.Înaintarea pretențiilor de către creditorii defunctului. Certificatul de moștenitor.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>a) În cadrul orelor practice asistentul judiciar și greșierul trebuie să cunoască:</p> <p>-să definească noțiunea de drept succesoral;</p> <p>-să evidențieze categoriile juridice cu privire la dreptul succesoral;</p> <p>-să determine locul și timpul deschiderii succesiunii;</p> <p>-să clasifice formele de moștenire;</p> <p>-să evidențieze modalitățișle și termenul de acceptare și renunțare la succesiune;</p> <p>-să descrie particularitățile legalizării drepturilor succesorale și modalitățile de împărțire a succesiunii.</p> <p>b) Asistentul judiciar și greșierul trebuie să aibă abilități de a:</p> <p>-analiza elementele raportului succesoral;</p> <p>-evidenția particularitățile succesiunii legale și succesiunii testamentare;</p> <p>-aplica corespunzător legislația la soluționarea cazurilor</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere prin metoda socratică și discuție interactivă</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu de caz. Simularea unui proces de judecată.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Studiu individual de cercetare.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Reflecții asupra succesiunii.</p> <p>Eseu structurat-sucesiunea: instituție fundamentală a dreptului civil</p>

<p>practice privind succesiunea legală și cea testamentară;</p> <p>c)Asistentul judiciar și greșierul trebuie să poată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - argumenta pe baza unor spețe aplicarea dispozițiilor legale privind prelungirea termenului de acceptare a moștenirii, acceptarea formală și de facto a moștenirii. - redacta proiecte de hotărâri judecătorești pe litigii succesoriale. 		
--	--	--

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Evaluare continuă:

- Participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- Soluționarea în scris a cel puțin 8 spețe la temele studiate;
- Realizarea activităților individuale în grup;
- Redactarea unor acte judecătorești (cerere de chemare în judecată, încheiere, hotărâre, decizie) în baza temelor studiate;
- Susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și aptitudinilor profesionale;
- Pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală:

Se va efectua prin test, care va conține întrebări teoretice și practice

Mostră de evaluare finală:

Testul nr. 1

I. Noțiunea și importanța actelor juridice civile.

1.1. Definiți actul juridic civil, descriind elementele lui definitorii și sensul termenilor: act juridic civil, convenție, contract și tranzacție.

1.2. Clasificați actele juridice civile.

1.3. Soluționați speța:

Banca Comercială „Victoria Bank” a acordat un credit în sumă de 20 000 lei lui Nistor Cojocar. Pentru garantarea executării contractului de credit a fost încheiat contractul de gaj al automobilului BMW 500 care a fost procurat de către Nistor în timpul căsătoriei. Deoarece la momentul încheierii contractului de gaj nu a fost acordul soției, contractul de gaj a fost declarat nul. Care este soarta contractului de credit în cazul declarării nulității contractului de gaj? Care va fi situația contractului de gaj dacă contractul de credit va fi declarat nul? Argumentați răspunsurile.

Testul nr. 2

I. Noțiunea și clasificarea reprezentării.

1.1. Definiți reprezentarea și descrieți motivele reprezentării, subiectele raportului juridic de reprezentare, importanța reprezentării.

1.2. Clasificați tipurile reprezentării și analizați-le.

1.3. Soluționați următoarea speță:

Alexandru (10 ani) a devenit orfan la vârsta de 9 ani, părinții lui decedând concomitent într-un accident rutier. Băiatul era sub tutela bunicilor. Alexandru moștenise de la părinți, printre alte bunuri, și o casă de locuit, însă toți acești ani nu locuise nimeni în ea. Peste o perioadă de timp el a fost chemat la inspectoratul fiscal, unde a fost informat că trebuie să achite impozitul pe imobil. Bunicii lui sînt de părere că băiatul, fiind minor, nu poate achita singur impozitul și, prin urmare, nu poate fi subiect al raporturilor fiscale. Care este soluția acestei probleme? Ce calitate au bunicii? Argumentați răspunsul.

Testul nr. 3

I. Procura. Categoriile și forma procurii.

1.1. Definiți procură și descrieți importanța ei.

1.2. Analizați forma procurii și categoriile procurii.

1.3. Soluționați următoarea speță:

D. i-a vândut lui T. automobilul său. Pentru a nu suporta cheltuieli suplimentare, părțile s-au înțeles că va fi eliberată o procură, de către vânzător cumpărătorului, pe un termen de trei ani de zile cu dreptul de a conduce și a dispune de automobil, inclusiv cu dreptul de a se deplasa peste hotarele Republicii Moldova. O asemenea procură a fost autentificată de biroul individual pe data de 13.03 1998. Pe data de 17.08. 1999, vânzătorul automobilului D. a decedat. După 6 luni de zile, moștenitorii legali ai acestuia au cerut de la T. restituirea automobilului. Soluționați cazul și argumentați răspunsul.

Testul nr.4

I. Întreruperea termenelor de prescripție. Repunerea în termen.

1.1. Definiți întreruperea și repunerea în termenul de prescripție.

1.2. Analizați temeiurile întreruperii termenului de prescripție și ale repunerii în termenul de prescripție.

1.3. Soluționați următoarea speță:

V. a împrumutat pe data de 30 aprilie 1996 de la prietenul sau U. 2000 de lei pe un termen de trei luni. Pentru confirmarea acestui fapt, el a eliberat o recipisă. La data stabilită, V. nu a restituit banii, i-ar pe data de 25 septembrie 1996 a plecat în Italia la muncă, de unde pe data de 17 noiembrie 1996 i-a trimis lui U. o scrisoare prin care îi promitea, că în timpul cel mai apropiat o să-i trimită banii, dar nu și-a ținut promisiunea. V. a revenit în țară pe data de 22 octombrie 1999 și a refuzat să achite datoria pe motiv că nu are bani, deoarece toți banii i-au fost furăți în tren. Pe data de 15 noiembrie 1999 U. a înaintat o acțiune în instanță, care a refuzat în primirea cererii, deoarece a expirat termenul de prescripție. Este corectă hotărîrea instanței de judecată? Argumentați răspunsul.

Testul nr.5

I. Eroarea – viciu de consimțământ

1.1. Definiți eroarea și determinați cadrul legal ce reglementează eroarea.

1.2. Analizați circumstanțele în virtutea cărora eroarea este considerabilă.

1.3. Soluționați următoarea speță :

A. (vânzător) și B. (cumpărător) au încheiat contractul de vânzare-cumpărare a unui imobil. La momentul încheierii contractului cumpărătorul considera că plata impozitului pe bunurile imobiliare este de 0,05% din costul bunului. După 30 de zile de la încheierea contractului B. a procurat ziarul "Logos press" și a aflat că impozitul pe bunurile imobile, conform legislației în vigoare, este nu 0,05%, ci 0,3%. B. s-a adresat către A. cu cerințe de a desface contractul de vânzare-cumpărare pe motivul că s-a aflat în eroare la momentul încheierii contractului despre mărimea impozitelor ce urmează să fie achitate de proprietarii imobilelor. A. a respins cerința lui B., ultimul adresându-se în judecată. Ce hotărîre trebuie să adopte instanța judecătorească? Argumentați răspunsul.

Testul nr.6

1. Dolul – viciu de consimțământ.

1.1. Definiți dolul și stabiliți elementele structurale ale acestuia.

1.2. Analizați condițiile dolului.

1.3. Soluționați următoarea speță:

Mihai l-a indus în eroare pe Ion fapt ce l-a determinat să procure de la Andrei un set de linguri și furculițe, care susținea că sunt de argint. După încheierea contractului de vânzare-cumpărare, Ion a depistat că lingurile și furculițele nu sunt din argint și a cerut de la Andrei restituirea banilor. Utimele a refuzat, iar Ion s-a adresat în judecată. Care temei de nulitate a invocat Ion? Care va fi hotărîrea instanței de judecată? Argumentați răspunsul.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

- Constituția Republicii Moldova din 29.07.94 // MO, 12.08.1994, nr.1.
Codul civil nr.1107/2002 // MO, 2002, nr.82-86.
Legea cu privire la Institutul Național al Justiției nr.152 –XVI din 08.06.2006 // MO, nr.102-105 din 07.07.2006.
Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992 // MO, 1994, nr.2.
Legea cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor nr.1265/2000 // MO, 2001, nr.31-34.
Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 2.04.1997 // MO, 1997, nr.38-39.
Legea cu privire la piața valorile mobiliare nr.199-XIV, 18.XI.1998 // MO, 1999, nr.27-28.
Legea cu privire la investiții în activitatea de întreprinzător din 18.03.2004 // MO, 23.04.2004, nr.64-66/344.
Legea insolvenței nr.632/2001 // MO, 2001, nr.139-140.
Legea privind licențierea unor genuri de activitate nr.451-XV din 30.07.2001 // MO, 2001, nr.108-109.
Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr.93-XIV din 5.07.1998 // MO, 1998, nr.72-73.
Legea privind cooperativele de producție nr.1007/2002 // MO, 2002, nr.71-73.
Legea privind cooperativele de întreprinzător nr.73/2001 // MO, 2001, nr.49-50.
Legea cu privire la întreprinderea de stat nr.146-XIII din 16.06.1994 // MO, 1994, nr.2.
Legea privind fondurile de investiție nr.1204-XIII din 05.06.1997 // MO, 1997, nr. 45.
Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995 // MO, 1996, nr.1.
Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier), nr.1353/2000 // MO, nr. 14-15.
Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii nr.206/2006 // MO nr.126-130/2006.

Bibliografie

A. Bibliografie obligatorie;

1. Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Drept civil. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică. – Chișinău, 2004, 2005, 2007.
2. Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Drept civil. Drepturile reale principale. - Chișinău, 2005.
3. Sergiu Baieș, Aurel Băieșiu, Valentina Cebotari, Ion Crețu, Victor Volcinschi. Drept civil. Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor. - Chișinău 2005.
4. Gheorghe Chibac, Aurel Băieșu, Alexandru Rotari, Oleg Efrim. Drept civil. Contracte speciale. - Chișinău, 2005.
5. Comentariu la Codul civil al Republicii Moldova. Colectiv de autori. Volumul I-II. - Chișinău, 2006.
6. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. Colectiv de autori. - Chișinău, 2006.
7. Manualul judecătorului pentru cauze civile. Ediția II. Colectiv de autori. - Chișinău, 2013.
8. oșca Nicolae, Baieș, Sergiu. Dreptul afacerilor. Volumul I. - Chișinău, 2004. - p.453.
9. Roșca Nicolae, Baieș, Sergiu. Dreptul afacerilor. Volumul II. - Chișinău, 2006. - p.432.
10. Ugo Mattei, Sergiu Baieș, Nicolae Roșca. Principiile fundamentale ale dreptului de proprietate. - Chișinău: ARC, 2000.
11. Sergiu Baieș. Posesiunea / Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova. - Chișinău, 2004. - p. 5-19.

- 12.Sergiu Baieș. Uzucapiunea / Ghidul judecătorului în materie civilă și comercială a Republicii Moldova. - Chișinău, 2004. - p. 20-36.
- 13.Lazăr Tudor. Societatea comercială persoană juridică în economia de piață. - Chișinău, 2000.
- 14.Chiriac Andrei. Aspecte istorico-teoretice ale persoanei juridice în legislația Republicii Moldova. - Chișinău: Cartdidact, 2001. - p.175.
- 15.Tabuncic Tatiana. Gajul ca mijloc de garantare a executării obligațiilor. - Arad: Concordia, 2006. - p.182.

B. Bibliografie recomandabilă;

Sergiu Baieș. „Uzucapiunea” / Problemele implementării și aplicării Codului civil al Republicii Moldova la un an de la intrarea în vigoare. - Chișinău, 2004. - p. 58-63.

Roșca Nicolae. Noțiunea de insolvabilitate prin prisma Legii insolvenței nr. 632/2001 // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Volumul I. - Chișinău, 2005. p.250-254.

Roșca Nicolae. Considerațiuni privind capacitatea civilă a societății comerciale // Avocatul poporului, 2003, nr.11-12.

Mămăligă Sergiu, „Societatea pe acțiuni. Comentariu la Legea nr.1134-XIII/1997. - Chișinău: Museum, 2001.

Vladislav Rusu, Ghenadie Focșa. Curs de drept comercial. - Chișinău, 2006. - p.432.

Roșca Nicolae. Precizări teoretice privind înaintarea și admiterea cererii de intentare a procesului de insolvență // Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria „Științe socioumanistice”. Volumul I. - Chișinău, 2006, - p.349-352.

Roșca Nicolae. Nulitatea actelor juridice ale debitorului anterioare intentării procesului de insolvență // Rezumat al comunicării la Conferința științifică internațională. Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere. Științe socioumanistice. Volumul II. - Chișinău, 2006, - p.357-358.

Roșca Nicolae. Efectele juridice generate de hotărârea de intentare a procesului de insolvență // Rezumat al comunicării la Conferința științifică internațională. Învățământul superior și cercetarea – piloni ai societății bazate pe cunoaștere. Științe socioumanistice. Volumul II. - Chișinău, 2006. - p.359-360.

Muruianu Ion, Roșca Nicolae. Particularitățile examinării litigiilor ce țin de persoanele juridice. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. - Chișinău, 2006. - p.778-794.

Practica judecătorească

A. Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție.

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 2 din 24.03.2014 Cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 1 din 10.03.2014 Cu privire la aplicarea unor prevederi ale legislației privind gajul și ipoteca

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 11 din 16.12.2013 Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 2 din 30.03. 2009 Cu privire la unele chestiuni apărute în practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației la soluționarea litigiilor ce țin de contractele de donație și de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 3 din 30.03. 2009 Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației la soluționarea litigiilor ce decurg din asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule

Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 4 din 07.07.2008 Privind practica judiciară cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică și declararea persoanei dispărute fără veste sau decedată

Hotărîrea Plenului CSJ a RM nr. 1 din 07.07.2008 Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației de reglementează nulitatea actului juridic civil.

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr.8 - Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 27.03.2006, nr.2 - Cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor anexe

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr.7 - Cu privire la practica aplicării legislației despre protecția consumatorilor la judecarea cauzelor civile

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 04.07.2005, nr.6 - Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 04.02.2005, nr.5 - Cu privire la practica soluționării unor litigii ce rezultă din relațiile de credit bancar

Hotărîrea Plenului CSJ a RM nr. 17 din 31.05.2004 Cu privire la practica examinării de către instanțele judecătorești a cauzelor privind limitarea în capacitatea de exercițiu și declararea incapacității persoanei fizice

Hotărîrea Plenului CSJ a RM din nr. 18 din 22.04.2002 Cu privire la aplicarea unor prevederi ale legislației în soluționarea litigiilor izvorâte din raporturile de arendă

B.Recomandările CSJ pe anii 2012-2015;

C.Avizele consultative al CSJ;

D.Hotărârile și deciziile Curții Supreme de Justiție pe dosare concrete;

E. Jurisprudența CEDO:

Chirica c. Moldovei, nr. 50905/08, Cornea c. Moldovei, nr. 22735/07 și Grafescolo S.R.L c. Moldovei, nr. 36157/08. Din 22.07.2014

DACIA SRL c. MOLDOVEI nr. 3052/04 din 18.03.2008

Kotov v. Rusia, nr.54522/00, 03.04.2012,

Arhiepiscopia Romano-Catolică Alba Iulia v. România, nr.33003/03, 25.09.2012

Vistiņš și Perepjolkins v. Letonia, nr.71243/01, 25.10.2012

Herrmann v. Germania, nr.9300/07, 26.06.2012

Ališić și alții v. Bosnia Herțegovina, Croația, Serbia, Slovenia și „Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”, nr.60642/08, 06.11.2012

Lindheim și alții v. Norvegia, nr.13221/08 și 2139/10, 12.06.2012

Megadat.Com SRL v. Republica Moldova, nr.21151/04, 08.04.2008

Bercut SRL v. Republica Moldova, nr.32247/07, 06.12.2011

Balan v. Republica Moldova, nr.19247/03, 29.01.2008

Dolneanu v. Republica Moldova, nr. 17211/03, 13.11.2007

Cazacu v. Republica Moldova, nr.40117/02, 23.10.2007

Bimer SA v. Republica Moldova, nr.15084/03, 10.07.2007